

בועדה הציונית שלנו שהתקיימה כמות יגואר לא מצאנו, לצערנו, פטאי לייכוח בשאלות תרבותיות. עברנו עליהן בחפזן מבלי תוצאות מעשיות. עתיד תרבותנו כארץ זו תלוי על שערך, ולילא כמה שנוגעים ספורים היה נתחם המעין לגמרי. אין אנו מבקשים מהארץ תמיכה חומרית, אבל תמיכה מוסרית או דורשית, כי זה חוב הארץ לנבי הגולה.

נבחרתי לנשיא ההסתדרות הציונית במלבורן ובוועד שלנו יש כמה אנשים דוברי עברית. בעוד זמן מה אנפה לארץ הוג ווברי עברית, אם יעלה הרבר, הרי זה יהיה בסמך לסניף הבעני. במלבורן, היקר שאנו סובלים מחוסר אנשים תרבותיים, כשיבואו המורים מהארץ יופם המצב. את "עם וספר" קבלתי, הפנמ אוכל להשתמש בחומר, כי מתכוון אני לכתוב טאפר על היהדות והמרחיקת ועל שאלת איש ועברית, זה חומר בחוברת זו מצוין.

ארגונינו:

יוסף לוצקי, באנוס אייז:

אחממה מאד שאנכם מקבלים את חוברות ה"דורים" הושלחם אליכם כזכרי עורכי ספרים. באלה הימים תקבלו זין וחשכון ספרים מהם תרדות על בחירת ועד חדש בראשותו של הריי א. מבשן. אני תקוה, כי תפתח תקופת חדשה בתנועה העברית כאן והועד החדש יתגבר על כל המכשולים בדרך עבודתו שיתבסס במצב הפוליטי השורר. האגודה הגדולה שסבלה ויהדות הארגון מינציה ותתנועה העברית במוחו של ג. מגנ אמנם לא תמצא במהרה תליפין ומה שאמיני פאו ששעות מספר לפני מוחו ניהל ישיבה עם ההסתדרות העברית על האמצעים הנאותים, כיו להגדילה ולהרחיבה. אשר להסתדרות קרה אסון לה ולתנועה העברית בארץ במות אחד מפיסריה נשיאה לשבע, עורך ה"דורים" וטורה כמפגורין לבורים, מדי גולושטיין עיה. אבה כוו היתה מורגשת גם בקיבוצים יותר גדולים שקיבוצו או ויפלא מורגשת היא אצלנו, כאן, בכל זאת, למרות מספר העברים - המעשים והעושים - הקטן, מאמץ להמשיך את הפעולה העברית. בראש וראשונה נעשה את האפשר של תיססק הוסעתו של ה"דורים". הנוכרת "עם וספר" נת קבלה הרושם שעתה עלי ועל חברי ההסתדרות העברית טוב הוא מאד. ברוכים הבנו הפרטים

אורגונינו:

ועד התינוך, מוגסויריאו:

ועד התינוך נתארנן לפני שש שנים ומאחד עשרה בתי"ס ושלושה גנייליים תחת חסותו דק כמובן חמרי, הוואל ובתי"ס מסתייכים לשלושה יומים: רתי, לאמי ועממי ולכל דום

ענין ארץ ישראל

תכנית מיוחדת. עקשיו אוי זנים כשאלה כיצד לקבוע להם תכנית אחידה. ככלל המצב ענום למדי. הישוב היהודי במדינה מונה כשלושים אלף נפש ואלו מספר התלמידים הוא שש מאות בלבד; עכרות החינוך מתנהלת לאט, כי בתי"ס המעוררים משמשים מקומות למקם רק ליחיד בגולה הרוב מתיחה בארצות והמלחמה לקיומם של בתי"ס מספר קשה מאד. כמכתבינו הבאים נעמיכם על יחד הפרטים.

אירן:

משה טוב מהראן:

אנו תקוה שכעוד שנה או שנתיים יעלה מספר יודעי עברית כאן על אלפים; הווק משעורי הערב לעברית המחקיימים בבתי"ס מספר כ"ה וכרש מתקיימים גם שעורי ערב כמשך כל השבוע בשבונה היהודית ומכקרים בהם יותר ממתנים נער ונועה. עם קבלת הספרים מיד התחלנו בהדרכת המפעל ופתחנו כיתות לעברית בסוגה של העיד ושם כבר לומדים יותר מפאה איש. כסף הכל לומדים בטהראן יותר משכע פאות תלמיד ותלמידה ודי לציון שמספר רב מתלמידי זים אלה התמלא יפה לשפה המחודשת וכבר התיחיל לשמש מורים לאתיחם. בימים אלה אנו עומדים לפתוח גן ילדים עברי בסהרן ואולי זה יהיה יסור לפתיחת בית"ס עברי, על כן הגנו לכקס אותכם להושים לנו את כל העזרה האד שדיה. או מודים מאד על הספרים אשר שלחתם לנו; בלם הגיעו בסור גמור והגנו מבקשים סכם לשלוח לנו באוחס התנאים עוד 500 ספטים. מצורף בזה סופם של "ה בקול שופר" שנתחבר עיי הראליז עוויאל ותודגס לפסרית עיי הרב הראשי עזי נעים הרופק באלטיס בין אחינו היהודים.

אלגריה:

הרב שמועון הכהן, בסקדה:

הגני מאשר את כל מכתביכם וגם את חבילת הספרים. כערים שונות נשאתי ונתי עם המר רים והתחלתי ללמד. עברית וכל שכוע אני שילח להם מכתב על השמור החדשים בצרפתית וגם תדקוק בדרך קלה יותר מהשיטה של ספר "יסורות". אלום אין הקומץ משביע את הארץ... כביסקדה קיים עקשיו נוער עניי נולח שכלל שבוע מוסר כל אחד סקודה מלאה על חיי איזה איש מאישי הציונות לפני הקהל בצדפי תיח ולפעמים עברית. תחת השגחת תלמידי ותחיק אלענו תייתו.

ג. ברוכה הויתו, בסקדה:

הגני מאשרת את קבלת סטרי הליסור והמלר גם וספרי הרקוק ברוב תודה. איני יכולה לתאר לכם את רגשות השטחה והעונג בקבלי מכתבכם

הפעונוני ובמרט את חבילה הספרים. גם אמא נשקה את נייר המעטפה החמוסים והצניעה אותם למזכרת. ספרים אלה אשר הם קטני הכי מות ורכי האיכות שבנעני בהם מיד הרחמי בהם את ריח הקדושה הנודף מהם ותיכף קלטה נפשי מהמפירות וההחלהבות של בעליהם ומ' היום אני מקדישה את עצמי למסרה הזאת ומ' עכשו חלה עלי תעלה האשה העברית לעבודת המולדת.

מ. המ. בלידה:

קבלתי את מכתבכם ואת הספרים שהיו לי לתועלת רבה. התלמידים פתחלים לידך. עברית בשמחה ועושים תיל. קיימת אגודה ציונית בבלידה זה יותר משנה. המישים צעירים וצעירות מוד כמנים פעמיים בשבוע ושם גם לומדים עברית. שם מרצים הרב יעיש מצרחה שהוא קפמן כצא בצרפת, הרב של העיר בלידה, מר צרפת, והמוביד הכללי של האגודה הציונית. הפעולה נחלטה עתה, כי זה שלשה חדשים שהצעירים נתגייסו.

אריטריה:

ש. ע. זבריה, אסמרה:

השבוע קבלתי חבילה אחת של ספרי הלימוד ומודה לכם מאד. נתוצים לנו עוד 9 ספרים מפין זה ואבקשם שתואילו לשלוח אותם לנו בהק' דם האפשרי. בית"ס מסר שלנו הולך ומתקדם ביותר בשפה העברית, הודות לשאיפתם הרבה של ההלמידים והתלמידות.

בולגריה:

מערכת ב.מ.ה ציונית, סופיה:

מכתבכם קבלנו ואנו מודים לכם מקרב לב על ברכתכם הלבבית לקראת הצלתנו מצרפני המאשימוס. אנו שמחים מאד שמכאן ואילך נוכל להיות בקשר מכתבים תמירי אתכם ונכיר לכם טובה אם תמצאו לנו כהסידות את הרצאי' ציונית, מדוד אשר לרגלי מכות בלתי תלונות בנו היינו נאלצים להפסיקו. אנו מקיים, כי בקי רוב יופרו המבטולים ונמשיך במדוד הזה באופן תמידי וקבוע. היום שלחנו לכם את העתונים שבהם אנו נוגעים בשאלת בית הספר העברי במדינתנו ולהבא נשלחם לכם במדוי. הגנו להודיעכם שעליי ההסתדרות הציונית המאוחדת בבולגריה קיימת ועדה תרבותית הוואגת לתי' נוד ולתרכות עברית. ועדה זו ארננה שעורי ערב לשפה העברית בכל אחר ואחר במדינה. למיכך, נא איסוא, לכוא במגע עם הועד הגיל.

הודות:

ג. ה. ל. ארדי, לכתובה:

לא עניתי לכם ער כה, כי היה עלי לפתור כמה בעיות חשובות. בעיקר מודגש היה עם התחלת שנת הלימודים חסרונם של שלשה מר' יום-יום-עבונה כמה השש עלה כבינו להתיח מיל את העכודה כראוי. מקצוע ההודאה איט משתלט יפה העבודות למען מאמץ המלחמה מכסיות יפה משכורות גבוהה יותר, ולכן עזכו כמה מודים את עבודתם. אנהנו מתקדמים בהר רוח העברית, הספרים הם סוכים, אך בגלל זה שאין מלך מצורף לספר ועל הילדים לרשום מירושה של כל מלה מתלכזה תרכה זמן. מינו לאמריקה כרכר ספרים עבריים המוצאים שם, כי הם מתאימים לתנאינו, אך התחשבת שקבלנו נהדרר שלא נוכל לקבל את הספרים, כי דמי הוואר צולים על סמיו הספר. יענין אתכם לרעה, כי יסדנו כאן בית כנסת לנוער. התמילות נער' כות עלידי רב צבאי אמריקאי. בן יש לציין, כי השיורים העברים החדשים מקובלים בעת בקרב הגוער היהודי במקום. הודתנו נתונה לכם על ההתענינות בעבודתנו.

תקוותי נזקה, כי לשנת הלימודים הבאה יגוע אלינו מורה מן הארץ, כפי שהצעתם למוסדותינו.

מדי סולטאן:

אכורת בני יהודה, סריפוליו:

עם פתיחת העבודה במועדון החדש אורגן מקס הגיני שבו השתתפו מחלקות הנוער והצ' פים וכזה ראו המבקרים מבל סוגי קהלתנו בפתח לתקוות גדולות לרבות עבודותינו ולהתפתחות בכל שטחינו והשאיפה ליריעת השפה העברית התגברה עוד יותר גם בחוג הרחוק קצת מתנו' עתנו. ועם ההורמטת הוואת הצלתנו ליצור בקרב התנועה "ענף גשים" שפטרנו לידך ולתנן ברות העברית סהורה כל הבתורות. כשעור הערב לובגרים הגיע מספר הילומים ל-300 הנחלקים ל-11 כיתות (מהן שלש סדרנו במרכזים אחרים לנגמנת הקהל. כמנומים רבה ההתלהבות לצי' עת השפה. הם זורשים ולוהצים אותנו לספקם בחומר ומודים, אך לצערנו אין ביכלתנו למלא את כל דרישותיהם, כי גם אצלנו מצטמצמים בחומר הנודרש וכפרט תציגנו שאלת המורים החסרים אצלנו שמתוך כך מתעכבת ההתפתחות בליסור השפה.

כמצרחת יש לנו בערך 350 ילדים וילדות הילומים בשלש כיתות. ולמעלה מ-150 מבוגרים הילומים התעמלות וגם עברית. בבקשה לבוא לעזרתנו בדי שנתכם.

ש א ב י ר פ ד צ ו ר , ז ל י ת :

קבלתי את חבילות המסרים מהן 20 סטרי אלה ביתי והסלון ומראותי שמתתי היתה רבה במלון המצרי. יש להודות שהוא עולה באיכותו על כל המלוגים שראיתי עד כה אקוה כי אקבל מבט גם את שאר החלקים.

עבודת התינוק צעידנו מתקדמת בצעדים בטרי חים. התלמידים והתלמידות מבקרים בקביעות בבית הספר העברי משטוזה בבוקר עד לצהרים ומשעה אחת אחה"צ בבית הספר האיטלקי. הן דות למשלות המסרים האחרון כבר מורגשת קצת רחוקה בלימודים, השעור ממוהל ביותר מוד חזרות לעודתכם שתיקה את לימוד שפתנו. לרגל תג המורים (עליה ברגל) הוצג יעקב ויעורי. ובהו גם אנשי המשלטה הצבאית המקו מיח ובמה מחשבים הערבים במקום. כל המצי גם סתם תלמידים ותלמידות מבית הספר הראו בשרון נעלה שהרהיב עיני כל הצופים. הריצו תם להריבה אתו מאושי השררה עד כי למחרת פרסם מאמר בעתון "קורירי" במריפולי, ולשמ חתן כל המשתתפים לא היה קץ בראותם זאת. ענין הקורסמנוציה בין התלמידים חשוכ בעיני מאד. עתה כשני חודשים מתכתבים תלמי דינו ותלמידותינו גם עם תלמידי בית הספר בכומם. ראיתי מזה ברבה רבה בעבודתי, בי התלמידים מתחללים עוד יותר ויש כאן משום הדחפה הרצויה והשאירה לתביע רעיונותיהם בעברית בכתב. ברוד כי לו היו מתכתבים עם בני הארץ מלבד מה שיוסיק מזה את התועלת הנויה, היתה מתגבר בהם הרגש הלאומי.

באמנת הנוער היהודי. עלייך כך אפשר להבי מיח התקרבות גדולה בכון למורה של השפה העברית במנומיה. באמצעים ממושכים יבוא אולי יום — ואני מכוד שבודאי יבוא — ששפת אבותינו שנחשבה כמשך נסך רב — שלא כבי רק — לשפה פתח, תשוב לחדש געוריה בימי קדם, חתוצר מאפיה ויהפוך לשפתו החיה של עם ישראל כולה.

י ש ש כ ר ת ד א ר , ג ר ב ת :

בתגינת אלוספה נוכח המגן והזמר היודי שלמי מר אשר המורתי שהלהיב את הנוכחים בניגונו ובשיריו הנועמים. בהשחולות החברים עלה כירינו להביא את המשורר לעיד וערכנו שלש חגיגות במערוד. עסרת ציון. מאד מאד התענג הקהל על השיירים העבריים של הזמר לילי ירושלים ועל נגינותיו החשובות, נגינות מונים ומצרים. ומה מאד נחלהב הקהל לשידה עזובני דודי. בחגיגה נכחו כמה רבני העיר ונחן נשיא ההסתדרות העיונית מר רוציטה בון שקם נאום חשוב על לימוד השפה העברית. הגנו להרועכם כי בימים האחרונים הל שנינו למובה בקבלת העתונים והמכתבים מהארץ מדי שים וגם ישנים. מספריתנו הניכרית. נגהה כל הקהל ואנו חוזרים ומבקשים להמציא לנו ספרים ועתונים, עלונים ותמונות לתעמולה ותומר לחבר גות וכרי. חברתנו מתקדמת לאט אך וקוקה היא לעודה.

ר ח י מ , צ פ ק :

אגודתנו נוסדה כ"ג 1913 ומסרתה להפיץ את דעיון התחיה העברית בקרב הנוער ולהחיר את הרעיון ההלוצי. אנו מודים לכם על מכתבכם ולצערו אין לנו קשר עם ת. ע. כ. בסוגים, המסמלת בעיקר בצפון, אנו מציעים להקים אר בון מחזי ליברית בחודס. בשעורי הערב למת חילים ולמתקופים בארבעת הרובעים של ער רנו משתתפים יותר מ-240 תלמידים. התלמודי כייח נותנים שעורים במחלקות. לו היו ספרים כיינו היינו יבולים להכפיל את המספר.

מ א ר י צ י מ :

ד ר א , צ ו ר ר ב ר י מ , ח ס ת , צ י ו נ י ת :

פעולתנו העברית התעשרה במפעל חדש: עתון-חי בעברית, המקיים אחת לשבוע או שבועיים, המביא ידיעות מעניני ידוא ומאמרים בענינים כלליים. המסרה היא ללכד את כל האנ שים היודעים ותלומדים עברית ולהרגילם לצליל השפה העברית ולשיתוף פעולה. העתון הצלח מאד וכערים האחרונים השתתפו בו 80% עד 100 איש — מספר ניכר מאד באנאי המתח.

ט ו נ י ס י ה :

כ ב י מ י נ ב י א ו ו י , מ ו נ י ט :

בבית הספר של חברת בי"ח בסומה, היה הרב שלום פלאת — התלון והמבשר האמיתי של העברית החרושה. — מלמד אותנו דקדוק קריאה מאדית ושיוחח וברי, שעה אחת בכל יום בשעת השעורים, כלימוד חובה. הוא גם חיבר תורבת בעברית. ציון, אימוא, ששעורי העברית וסלו. בלימודי חובה בכל בתי הספר של חברת כייח ובכל הבנותאים (החודים). יש להשיג מהשלטונות הטקומים שהשעורים האלה יהיו מקולמסטיביים בבתי-הספר התיכוניים ובגמ נמיות באופן מקביל למעולה זו צריך להחלם באידיחה וזיחוס הביסול לשפתנו מצד הוגים יודעים שעודם מתעקשים לא ללמוד אותה. יש להגל תעמולה ממושכת ושיטתית, לא רק בעתו נים אלא גם לפנות לאוכלוסיה היהודית — לצ עירים ומבוגרים — בקריאה ללמוד עברית. הפרומסקים הללו צלימים להיות ערובים בשפה הצרפתית והיהודית-ערבית (באומיות עבריות) ומגשים לקהל בבתי הבנסת אחורי התפלה, וגם

עם וספר

הוצאה חר'פעמית של

הברית העברית העולמית

בעריכת נתן נר'ניבלאם תל-אביב, אלול חש'ה - אונוסם 1945

ה ת ו כ ן :

- ע. בורנשטיין - אורוגוי
- א. אליפנ - מכתוב
- ת. ברמן - קובה
- י. ה. פרנקו - קונגו הכלמית
- מ. ת. בן-מלכה - סאנטיאגו
- ש. אלמליח - סדוקו
- הרב א. מ. פינגרטום - אלבייר
- ג. ירושלמי - סג'ים
- מ. ברנר - סוריה
- ע. שולמי - איראן
- הרב פ. זוארץ - טריפוליטניה
- א. ססם - תווה
- מ. לוי - הימן

כותבים אלינו

בארץ ישראל:
ד"ר ר. סטאי - יד למנהגי ישראל
י. איזנברג - על העתונות בארץ

בבית העברית העולמית

בשרה ספר:

- ג. גרינבלאט - במשעולי ספרותנו
- עבר הנני - המלחמה בספרותנו
- פ. ענאי - שלשה ספרי שנה
- צבי רוני - לצאת שירי יהודה הלוי
- הרב א. מאיר - על הראשון לציון
- א. אור / זאב לדמן - ספרי ליסוד
- מ. סרגל - עברית במקרב ידיעות

- לוחר שסעון ניצבורג ז"ל.
- פ. גינעבורג / ש. הלל / ג'שה שהם / ישראל סן / ת. צ. לוריה /
- פרופ' ג. סלושץ - הגריסה סולד זיל על ההולמס מאחזו

הקמת הריסות חרבות:

- הדאלי"צ ב. צ. עוזיאל / הרב ד"ר י. רבין / משה כרימון / ד"ר סו. איזנברג / ארי אבן-זיב / משה קליינמאן / אברהם לוינסון / יצחק רביעוביץ / אברהם אלמליח / ד"ר א. דונסלר / מ.

ההנועה בתפוצים

- פרופ' י. סטאי - י"ה נגריה
- ד"ר ש. סרבוט ויסל, לגריה
- אליעזר - הייר לתן
- מ. נחמיון בות מצן
- ד"ר ל. לוי זכניות לת
- י. מישר - אותו יום
- ב. וו. - זני אליו והודו
- ג. ד. - נופש. הלכתן רסונול
- צ. כהליה בתלוק שינח - אנגליה

- ג. סטאי יסריח את עגל
- מ. לבינר, ולא רצה לונה
- ב. את המצווה הזאת ית
- י. ובקשנהו שישכב ז'ץ - קודה
- מ. הזמן סיפר על תוצו
- את התוכרת הראשו
- לספרי ההוצאה של
- מעט תמלאנה המש
- גדול עשיריתוכן. יעל אביב

1121 ת. ד. ה. 1121

אין-זהב גם הפעם להגיש לנו יצורה ספרית בעלת גושה תיוני-אקסמולאי. יוספר בת על תלאותיו ונדרויו של נער יהודי בודת מגיוס זילנה לעקר הגבול הרומי. הלכ מת- כנוץ עם קרואת הפרקים הראשונים המה- רים היו אחינו בנימו והיחסים הלכיים בין אב ובנו; בכל זאת שמלת האב אל הבן מעל פניו כלוח כלב נאמץ כגאלף כדי להציל את חייו. הנער הקטן והכלב "הגורל" סביעים אחרי נרודים קשים לשמה הכיבוש הנאצי. פארקטואנים רומיים סקטורים אותם לסום- קבה טסס נוסע הנער לפסם ועוסר לעלות לארץ-ישראל.

אין-זהב ויוע לגוון את העלילה כסומט- טים לוריים ורמטטיום רכום. ספפר הדסויות שקפפר אינו גדול, אך כולן הן חיות: הנאצי, הרופא הפולני, אכרוס, נתן, הילר היהודי שאינו מסוגל להזויק מעמד גופני ואורי מירושלים, דמות רמיונית שהנער יוצר לעצמו וכנהל לפו שותחת בעזרת חוט כסף רק "כמלפון של הירח" בוגת המהר מתבלטת בעיקר בתאור שני הנערים זה סול זה. אליק, בן הגיסו, זה הנער הקטן שהיילים סזונינים קרופים אחריו ובכל זאת ער תוא לגודל אחיו, זוכר את כל היהודים הנזועים ברעב ונדרפים על נפשם, אליק זה שאינו רוצה לשתקט: "הן פפע הוא לסקוט" ומשום כך רואה הוא את עצמו כשלות של כל אלו אשר "שאפו לכוא אל הסנוחה. והוא תפקידו עור לפניו, הומן דוחק עליו להציק בארץ-ישר-

עזרא רייכרט / על האנציקלופדיה לספרות

הוא בערכה על ידי ספר שהציונות נר לר- ליו ולכן יחאסן לחשוף בכל מקרה את היסודות היהודיים ותשפעה-הגומלין בספרות העולם. העורך הקדיש חשומט לב פיוחרת לסופרים הצעירים שבהובנו, וצוויבה גם יהדותם של כמה סופרים היושבים ב'וסיה הסובייטית ושוחחם התודות חיות ורועה רק ליועל קהא-אנציקלופדיה זו נותן מקום גרחה גם לסופרי ארצות המורת (ערבים, מצ- רים, פרסום, סורקום). כיון שלשת אלפים הערכים וכעלה שבשלושת הכרכים הראשונים ישנם בשלוש-אלף ערכים על סופרי האז'ס לאם השונים. עם כל זה לא שושטשה המגמה היסורית של האנציקלופדיה והיא להדחוב את דעת הקורא ולהציג לפניו את הספרות הכללית-המיוכה וציריתת אנשיות. האנציק- לופדיה לספרות סיוערת לקורא תעברי המש-

בהופעה האנציקלופדיה לספרות ישראלית ובללית תוקן דבר שהסר תיה וחסרונו הור- גש זה כבר. לא היה לנו שום ספר עברי שימושי לספרות הכללית, והקורא העברי היה נאלץ לגוע על אנציקלופדיות הלועזיות. לשאוב כהן ידיעות על סופרים ויצירותיהם, והאילו רובו האנציקלופדיות הקרות אינן מתאימות לקורא שלנו. כיון-המכתב כהן סר טום על יחסו של הסופר הלועזי ליהודים והשפעתו על ספרותנו - הרי שגם כהן לא פנאו קוראינו סיופוק. והנה באה האנציקלו- פדיה תחרשה שלמנינו לתקן את-המעוות.

(* אנציקלופרית לספרות ישראלית וכל- לית בעריכת ברוך קרופניק. ובהשתתפות חבר סופרים, וסלובכדים. 3 כרכים, הוצאת "מצפה" תל-אביב.

הספרי
העברית
העולמית
על ידי
על